

ПРОФЕСІОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ РОЗРОБКИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Бурега В.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Реалізація положень Закону «Про вищу освіту» 2014 року значною мірою змінює вимоги до організації, змісту та науково-методичного забезпечення процесу підготовки кадрів з вищою освітою. Відбувається актуалізація даної проблеми за рахунок виникнення потреби у визначенні науково-методичних засад для розробки освітньо-професійних та освітньо-наукових програм.

Проблема, власно, полягає в тому, що із введенням у дію даного закону припинили свою дію раніше введені стандарти, як державні, так і галузеві. Це, насамперед, стосується програм підготовки фахівців за усіма рівнями вищої освіти. Вимоги до них визначаються стандартом вищої освіти. Однією з таких вимог являється перелік компетентностей випускника вищого навчального закладу. Компетентність розуміється як динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадських якостей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну і навчальну діяльність та являється результатом освіти на певному рівні. Необхідно констатувати, що відбувається заміна науково обґрунтованих уявлень про зміст професійної діяльності фахівця, що повинні розроблятися у вигляді його професіограми – простим переліком. Скільки таких компетентностей, до якої сфери професійної діяльності вони належать, якого рівня вони мають бути (загальні, спеціальні, базові тощо) та за рахунок якої моделі організації навчального процесу вони будуть формуватися – відповіді на сьогодні немає.

При цьому, такий перелік тепер може створюватися на власний розсуд любими розробниками освітньої програми оскільки залишаються невизначеними логіка та методика його формування. Така проблема, наприклад для підготовки фахівців-соціологів, ускладнюється відсутністю освітньо-професійних програм попереднього покоління, які організатори вищої освіти у соціологічній галузі так й не спроміглися розробити. Причиною такого положення справ має визнаватися зверхній підхід до вибору науково-методичного забезпечення та певне нехтування вітчизняним потенціалом професіографічних досліджень в Україні. А такий потенціал у наявності й готовий для практичного використання. Уявляється доцільним запропонувати звернутися до досвіду професіографічного дослідження основних функцій, що виконуються фахівцями у обраній сфері діяльності.

Таким чином, вважається за необхідне користуватися професіограмою, як результатом комплексного системного дослідження роду трудової діяльності на засадах функціонального й психологічного аналізу її змісту, що виокремлює перелік професійно важливих якостей особистості фахівця у вигляді професійних вимог до фахівців для розробки освітніх програм.